

Nowe lěto

Jezus Chrystus praji:

Štóz do Syna wěri,
ma wěčne žiwjenje.

(Jan 3,36)

Lěto 2006 je so započalo. Pisamy protyki a planujemy nowe předewzaća, mamy wočakowanja a nowe mysle. Hižo su so přenje dny noweho lěta minyli. Čas běži. Čas leći. Hdže so zhubi? Čehodla čas tak chwata? Čehodla so naše lěta tak spěšnje minu? Što so zwoprawdži z našich planow a předewzacow? Prašenja, na kotraž nje-wěmy wotmoħwu.

Wěste je: Wšitko so jónu pominje. Tak kaž je lěto 2005 nětko wotbyte, tak so cyłe zemske byće prjedy abo pozdžišo skónči. Tola ně: Biblija reči wo wěčnosti. Někajke městno je, kotraž wostanje. Čas, kotryž so nje-pominje. Boža wěčnosť wostanje.

Běchu časy, hdyž njeměješe wěčnosť dobre karty w Němskej. Praješe so: Što stara nas někajki imaginarny, wumysleny swět, kotryž njemóže nichtó dopokazać! Basnik Heinrich Heine pěsnješe: „Njebje-so přewostajimy jandželam a wroblam.“ Jeho přecel Karl Marx chcyše twarić raj na zemi, kotryž dyrbeje „komunizm“ rěkać. Žadyn paradiz w njebjesach, tu na zemi měješe so powšitkowne zbože zawjesć.

My džensa wěmy a smy to nazhonili: Karla Marxowe ideje su zwrěšćili. W žanym kraju na swěće njeje móžno byto ntwarić komunizm. Socializm je sej w sibirskich lěhwach miliony čłowjeskich woporow žadać. Raj na zemi njejsmy dostali.

Tež džensa nimamy paradiz na zemi. Wšo so wjerći wokoło financow. Pjenjezy knježa w kraju a wukonjeja krute knjejestwo. Ale móc pjenjez so pominje. Wone nje-pomhaja do wěčnosti. Džeń přińdže, hdyž nam žane lutowanki nje-pomhaja.

Jezus Chrystus wě puć z časnosće do njezachodneho Božeho swěta. Wón pokažuje swětej puć do wěčnosti. „Štóz do Syna wěri, ma wěčne žiwjenje.“ Jezus Chrystus je Syn Boži. Štóz so jemu dowěri, temu je puć ze zemskeje zachodnosće do Božej wěčnosti wotewrjeny. Po skónče-

Třoch kralow w Serbach: Z rańšeho kraja su přišli tři kralojo do Wojerowskeje hole, hdžež namakaja Jezusdźěcatko w chuduškim kładźitym domčku, sedžo na klinje swojeje maćerje Marje, Serbowkl z Wojerowskich stron. Takle je sej Měrćin Nowak-Njechorński w lěće 1979 předstajil wysoki cyrkwnski swjedžen w serbskej tužicy. Džensa chowa so wobraz w Serbskim muzeju w Budyšinje.

Repro: Rozhlad

nju wšech časow nje-rozpadnjemy do procha a popjeła, ale nastupimy puć do wěčneho žiwjenja. Njeznajemy nadrobnosće tuteje nowjeje eksistencije, tola telko wěmy, zo budže to žiwjenje bjez bolosćow a ćerpenjow, žiwjenje w krasnosći a lubosći.

Chcemy sej hrono hišće hłubšo rozmyslić. Jezus praji, zo štóz do Syna wěri, ma wěčne žiwjenje. Wón njepraji: Tón změje jónu, po zemskim času wěčne žiwjenje. Jezus praji, zo so Boža wěčnosť hižo tu na zemi započina. Pruhi njezachodnosće, wuchadźace z Božeho wěčneho swěta, swěća hižo džensa w našim žiwjenju. Bože kralestwo přińdže k nam tam, hdžež smy zwjazani z Bohom, z jeho słowom a wotkazanjom, tam, hdžež smy žiwi w jeho lubosći. Wěčnosť započina so tu pola nas na zemi.

Tři kralojo, abo lěpje: tři mudri z rańšeho kraja, přińdu k Jezusej. 6. januara so na to dopominamy. Woni so nadžijachu, zo widža w Jerusaleme nowonarodženeho krala Židow. Njenamakaja jeho we hłownym měsće. Hwězda, kotraž je potajne swětlo z wysokosće, pokaža jim

puć. Woni zastupja do Betlehemskeje hródze a modla so k Jezusej. Woni maja kruch wěčnosti hižo tu na zemi, přetož: Štóz do Syna wěri, ma wěčne žiwjenje.

Njech nam nowe lěto wěstosć dawa, zo smy po puću do wěčneho žiwjenja. Njech nam rozswěći swětlo Božej wěčnosti nowe lěto 2006.

Jan Malink

*Nětk stare lěto zašlo je,
my, Jezom Chryšće, chwalmy će,
zo ty nam z wulkej' strachoty
to lěto hmadnje pomhaj sy.*

*Če, Syno Boži, prosymy,
kiž w njebjesach při Wotcu sy,
chcyl křesćijanstwo škitować,
jo swěru wěčnje zachować.*

*Ach, njezwmi swoje słowo nam,
to tróšt je našim wutrobam;
nas před zlej wučbu přibójskej
ty, Knježe, zwarnuj, při nas stej.*

Nowe lěto pola Měrcína

„Nětko powěšnu nowu protyku na scěnu swojeje stwy“, rjekny Měrcín wažnje. Wón klepa hozdźik wyše loža do scěny.

„12 měsacow, 52 tydženjow a 365 dnjow ma nowe lěto“, bórboli Měrcín bóle za sebje. Mać pak, kotraž runje do jstwy přińdže, słowa słyši a praji: „Haj, a nadźjomnje budu radostne a měrliwe.“

„Wěš ty što“, rjekny mać po chwilce. „Wobstaraj namaj dvě łopjenje a pisakaj. Napisamoj kóždy za sebje 12 přećow za nowe lěto a potom sej je mjez sobu předčitamoj.“ „Oj, oj, oj“, stona Měrcín. „Dwanaće přećow! To je přewjele. Spytać to mojedla chcu.“ „Přemysli sej jónu, što sej ty wšo tak přeješ“, doda mać. „Tež za mnje to njeje lochko.“

Potom je změrom w džěčacej stwě. Měrcín pisa a přemysluje a pisa a přeco dlěje přemysluje. Runje tak mać. W stwě knježi wěsta napjatósć. Kotre přeća staj napsałoj? Skónčnje staj mać a Měrcín hotowaj.

„Ty započnješ z předčitanjom, mać“, postaji Měrcín.

„Nó derje“, wotmołwi mać, „přeco wotměnjejo.“

A kaž modlitwa klinča słowa w rumje, jako sej přeća předčitašaj:

* Bože žohnowanje,

* strowotu za tebe, za nana,

za mnje, * tež strowotu, * žane

hadrowanje z Krystofom (najlěpši

přećel), * derjeměće doma, * sněh w

zymskich prózdninach, * wjesele na džěle,

* dobre censury, * dobru naladu nic zhubić,

* zo nichtó njetrjeba hłód tradać, * dobru knihu čitać,

* zo so my stajnje zaso znjesemy, * zaso wuši kontakt

z přećelku, * snano dowol při morju, * do džiwadła hić,

* zo směm bórze z kolesom do šule jěć, * dobre rozsudy za naš

kraj, * zo nawuknu plincy pjec, * wjac pućowanjow, * lětnje pućowanje

z džědom, * wjac lubosće na zemi * a měř, * dobre mysle, * zo smě Krystof

bórze zaso pola mje přenocować

„Hač so naju přeća spjelnja?“

„Snano, snano pak jenož někotre. To najwažniše je, zo přeća mamy.“

Gabriela Gruhlowa

Serbska adwentnička Michalskeje wosady

Serbja Budyskeje wosady wožiwichu loni po někotre lěta trajacej přestawce zaso tradiciju serbskeje adwentnički Michalskeje wosady. 2. adwenta w 14.00 hodź. zeńdže so něhdže 35 kemšerjow, mjez nimi 10 džěci, w Michalskej cyrkwi. Kemše swjećeše superintendent Malink, zdobom wotměchu so džěčace kemše.

Po tym podachu so wšitycy do nowowhotowaneje wosadneje rumnosće na farje, hdžež bě so mjeztym swačina sprihotowata. Při šalce dobreho kofeja a skibce čerstwego wosuška abo samopječeneho tykanca hodžeše so pobjesadować. Mjeztym zo sej džěci z pomocnicomaj Juljanu a Mariju na susodnu wodarnju wulečachu, so wšitycy přitomni skrótka předstajichu. Mjez wopytowarjami běštej tež dvě ewangelskeje němškorečnej swójbje z Del-

njeje Hórki a Budyšina, kotrejuž džěci serbsku rjadownju na Budyskej zaktadnej šuli wopytuja. Ana-Lisa a Alina wobdžělištej so loni samo hižo na nabožnym tydženju w Nječornju. Pod wuwjedženjemi superintendenta Malinka pokazowachu so wšelake historiske a načasne diasy wo wobnowjenju wěže Michalskeje cyrkwe. Na kóncu přeprosychu so hižo nětko wšitke šulske džěci w přěnim tydženju wulkich prózdnin na nabožny tydžeń do Wukrančic. Ze zhromadnym adwentnym spěwom a modlitwu so popoždne zakónči.

Wutrobny džak wšitkim pomocnikam za sprihotowanje popoždnja. Da-li Bóh, so lětsa zaso na přěnej njedzeli decembra k potom tradicionelnej adwentničke zetkamy. **Tereza Bejmakowa**

Za nowe pomniki

Pomnikowy wuběrk při Maćicy Serbskej je na swojim zašłym posedženju dnja 29. nowembra wobzamknył doporučenje, zo měli so w lěće 2006 nowe pomniki za třoch zaslužbnych serbskich duchownych postajić. W Tšupcu ma so nalěto wotkryć stela za fararja Albina Mollera (1541–1618), kiž je 1574 wudał serbske spěwar-ske z Lutherowym katechizmom a z tym přěnju čišćanu knihu w delnjoserbskej rěči. Za 1000lětny jubilej Hodźija so doporuči stajić w Hodźiju pomnik za fararja Wjacława Warichiusa (1564–1618), kiž je 1595 wudał Lutherowy katechizm a z tym přěnju čišćanu knihu w hornjoserbskej rěči. Dale ma so nazymu we wobłuku 850lětneho jubileja města Choćebuz w Korjenju wotkryć wopomnjenska tafla za fararja Jana Bogumiła Fabriciusa (1681–1741), kiž je na swojej farje založil knihičišćernju a tam 1706 čišćał Lutherowy katechizm a 1709 Nowy zakon w delnjoserbskej rěči. **T.M.**

**Bože žohnowanje
do noweho lěta 2006
přeje wšitkim čitarjam,
dopisowarjam a dobroćelam
redakcija Pomhaj Bóh**

Terminy za lěto 2006

- 20.2. kubłanski džeń na Michalskej farje w Budyšinje
1./2.7. serbski cyrkwinski džeń w Hodźiju
24.7.–28.7. nabožny tydžeń za serbske džěci we Wukrančicach
31.10. sobustawska zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Budestecach

Lětuše wažne róčnicy

- 1006 so Hodźij přěni króć pisomnje naspomni
1156 so Choćebuz přěni króć pisomnje naspomni
1706 založi farar Jan Bogumił Fabricius w Korjenju čišćernju a wuda Lutherowy katechizm w delnjoserbsčinje
1706 fuńdže wot fararja Michała Frenceła přeloženy Nowy zakon w hornjoserbsčinje
1716 založi so Serbske přědarske towarstwo w Lipsku, přěnje towarstwo w stawiznach Serbow
1766 založichu so rukopisne „Lipske nowizny a wšitkizny“, přěnja nowina w stawiznach Serbow
1796 wuda farar Jan Bjedrich Fryco Stary zakon w delnjoserbsčinje

Farar Herbert Nowak 60lětny ordinaciski jubilej woswjećił

Jenož jara zrědka je duchownym popřate, woswjećić 60lětny jubilej swojeje ordinacije. Tutu wurjadnu róčnicu wopomináč smědžeše dnja 9. decembra delnjoserbski farar na wuměnkku Herbert Nowak w Drjowku. Přiwuzni a přečeljo jemu na tutym dnju wosobinsce zbožo wupřachu, druzy, mjez nimi tež biskop Ewangskeje cyrkwy Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica Wolfgang Huber a Serbski superintendent Jan Malink, posrědkowachu pisomne zbožopřeća.

Herbert Nowak bu dnja 9. decembra 1945 w Berlinje ordinowany. Jako farar skutkowaše w němskimaj wosadomaj w Pjeć Dubach a w Drjowku. Wot lěta 1978 je wuměnkkar. Da-li Bóh, smě lětsa nalěto woswjećić swoje 90. narodniny. Jubilar ma wulke zaslužby wo rěč, pismowstwo a cyrkwinske žiwjenje Serbow w Delnjem Łužicy. Wuske zwiski je stajnje tež wudržował k bratram a sotram w Hornjej Łužicy, husto bě tež w minjenych lětdže-

Fararjej Herbertej Nowakej gratulowachu k wurjadnemu jubilejej džowka dr. Madlena Norbergowa, předsyda Mašicy Serbskeje Měto Pernak, džowka Marja Nowakowa, Pěť Janaš a farar Hans-Christoph Schütt (wotprawa).

Foto: A. Dawmowa

satkach z mandželskej a džěćimi na serbskich cyrkwinskih dnjach. Wutrobne zbožo-

přeća tuž tež z tuteho městna fararjej Nowakej k jeho wurjadnemu jubilejej! **T.M.**

Spomnjenki na ludowu basnjerku Hanu Lawcynu

Před 125 lětami narodži so Hana Lawcyna rodž. Rehorkec – jenička žona, kotrejž spožči towarstwo Čornobóh w Drježdžanach čestne sobustawstwo a po wusudže Oty Wićaza „naša najpilniša hornjoserbska spisowaćelka“. Wo jeje žiwjenju pak je nam dotal jenož jara mało znate. W Chasowje je hišće žiwa džowka jeje přirodneho bratra, knjeni Greta Grajcarekowa rodž. Rehorkec, kiž je nam rozprawjała wo žiwjenju swojeje čety a nam přečelnje přewostajila tu wozjewjene foto.

Hana Lawcyna narodži so 26. januara 1881 w Šćeńcy w Rakečanskej wosadze jako džowka krawca Jana Rehorka. Jeje mać zahe zemrě na porodnu zymicu. Jako wudowc z wjacorymi małymi džěćimi so nan bórže znowa wožen z Awgustu Zobica z Chasowa, kiž přinjese małego synka sobu do mandželstwa. W jeje małym domčku w Chasowje č. 28, kiž tam džensa hišće napřečo knježemu dworej stej, Rehorkec swójba wotnětku bydleše. Dalše džěći so narodžichu, tak zo bě jich naposledk někak džesać do dwanaće džěći w chěžkarskim domčku. W tajkim wulkim swójbnym kruhu a w skromnych wobstojnosćach Hana Rehorkec wotrosće. W sudnym lúze chodžeše do šule, w Njeswačidle bu konfirměrowana.

Kaž wjele druhich serbskich młodostnych tehdyšeho časa cehnješe Hana Rehorkec po wuchodženju šule na službu do Drježdžan. Tam so na oficěra wuda. Dvě džowce so narodžištej, wobě zahe na džěćace chorosće zemrěštej. Mandželski padny w Přěnjeje swětowej wójnje. Hana Lawcyna bydleše potom jako wudowa sama w swojim wulkim bydlenju na Mathildowej dróze srjedz Stareho města w Drježdžanach. Wona přenaja stwy w swojim bydlenju a džětaše jako rjedzerka, zo by sej něšto přizastužila. Čile wobdžěli so na

serbskim žiwjenju w sakskej stolicy, njeskomdži žane serbske kemše w Křižnej cyrkwi a žanu zhromadiznu towarstwa Čornobóh. Towarstwu wěnowaše wjele časa a prócy, wosebje staraše so wo šice a hladanje serbskeje drasty. Je přede- wšěm jeje zaslužba, zo měješe towarstwo nahladny drastowy fundus, kiž móžemy džensa hišće na tójšto fotach a poštowych kartach wobdžiwać. W tutym času mjez swětowymaj wójnomaj nastawachu tež jeje serbske basnje, skicy a rozprawy, kiž wona zwjetša w Pomhaj Bóh wozjewi.

Džeń do hrózbneho 13. februara 1945 Hana Lawcyna hubjenych powěšćow dla Drježdžany wopuši a sej k přiwuznym do Hodžija dojedže. Měješe tam swoju najstaršu sotru Marju, kiž bě so do Hodžija na wěsteho Urbana wudała a w małym domje deleka we wsy bydleše, a bratra Korlu Rehorka, kiž bě sej jako muler bjezposrědnje při dalokodróze domčk natwaril. Tu w Hodžiju widžeše Hana Lawcyna płakajo Drježdžany so palić. Sama bě infernu wučeknyla, ale jeje bydlenje na Mathildowej dróze a z nim jeje cyłe wobsyd- stwo so spali.

Po wójnje wosta Hana Lawcyna pola swojeje sotry w Hodžiju. Naposledk přebywaše wjacore lěta w starowni, najprjedy w Budyšinje, potom w Rakecach.

Hana Lawcyna při kwasnej narěči na Grajcarek-Rehorkec kwasu w Chasowje 1951

Foto: priwatne

W Rakečanskej hladarni Hana Lawcyna 18. awgusta 1964 zemrě. Swój posledni wotpočink namaka na pohrjebnišću w Njeswačidle, hdžež ju wosadny farar a serbski superintendent Gerhard Wirth pochowa. Jeje row bě w zapadnym arealu pohrjebnišća blisko wrotow při puću do Bóšic. Přiwuzni w Chasowje jón hladachu a dachu tam jednory čmowy narowny kamjeń stajić, na kotrymž bě w němskej rěči jenož to najtrěbniše napisane: mjeno, daty a wjesne mjeno Chasow. Row je mjeztym hižo wjele lět zrunany. **T.M.**

Bilanca: schadžowanje Serbskeho wosadneho zwjazka

Z pomocy karty wo dwurěčneju Łužicy rozložil Měrćin Wirth nětčiče serbske cyrkwinske džěto w dwurěčnych wosadach.

Dr. Gerhard Herrmann (stejo) předstaji hosćom historiske wuwlice Serbow, přědku Jurij Grofa z Chasowa a synodala Handrij Wirth z Njeswačidla (wotlěwa) Foto: J. Maćij

Biskop Bohl w rozmołwje z něhdyšim serbskim synodalu Kurtom Latku z Přiwčic

Superintendent Malink přepoda biskopaj Bohle jako dar fabule H. Zejerjara w němskej rěči.

Rozprawa wo džěławosći Serbskeho wosadneho zwjazka a wopyt našeho krajneho biskopa Jochena Bohla – to běštej hłownej dypkaj zwjazkoweje zhromadźizny sobotu, dnja 26. nazymnika 2005. Na 25 člonow a hosći powita Serbski superintendent dopoždnja w džesacich na Budyskej Michałskej farje. Nutrnosć na spočatku zahaji so z kěrlušom „Božo, Knježe wšeho swěta“. Hrono na tydžeń steji pola Lukaša 12,35: „Njeh su waše bjedra wopasane a waše swěcy zaswěćene.“ Superintendent Malink rozložil, zo je naš wšedny džěń často wot rezignacije postajeny, njeh hladamy na situaciju našeho kraja abo na položenje Serbstwa. Hrono nas napomina, zo mamy jako křesćenjo być přihotowani na woteńdženje. Naša nadźija je pola Chrystusa. Tak steji to tež w kěrlušu „So zbudźće, Bože džěćići“, z kotrymž so nutrnosć zakonči.

W srjedźišću: kemše

Rozprawa wo džěle Serbskeho wosadneho zwjazka poda jeho předsyda, superintendent Jan Malink. Srjedźišćo džěla su kemše. W léce 2005 wotmě so 26 serbskich a pjec dwurěčnych kemšow, nimo toho 23 wosadnych popoždnjow resp. bibliskich wječorow. Serbske kemše běchu: 13 w Budyšinje, 5 w Poršicach, po dwěmaj we Wojerecach, Rakecach a Njeswačidle a jedne w Budyšinku a w Bukecach. Jedne dwurěčne kemše běchu serbskočeske, mjenujcy w Praze-Dejvicach skladnostnje wulěta ze Serbskim busom. Nimo toho přědowaštaj superintendent Malink a farar dr. Buliš na 30 njezdělnych wusyłanjach Serbskeho rozhlōsa. Wot lajkow přihotowaše so na 100 „Słowow k dnjej“. W léce 2005 přewjedźechu so štyri eku-meniske zarjadowanja.

Wobšěrnje rozprawješe so tež wo džěle z džěćimi a młodostnymi. Swobodne městno katechetki njemóžeše so bohužel wobsadzić. Na 11 kemšach přewjedźechu so tež kemše za džěćići, kotraž měješe Gabriela Gruhlowa na starosći. Na nabožnym tydženju w Njehornju wobdžělichu so sydom džěćići a dvě młodostnej jako pomocnicy. Mjez džěćićimi běchu tři, kiž wuknu we WITAJ-rjadownjach serbsce.

Najwažniši kooperaciski partner Serbskeho wosadneho zwjazka je Serbske ewangelske towarstwo. Zwisk ke krajnej cyrkwi wudžeržuje so wosebje přez cyrkwinskowobwodne předstejičerstwo a přez posedženja superintendentow.

W diskusiji skedźbni Manfred Hermaš na trěbnosć, z Ewangelskej cyrkwu Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica dale wo sobufinancowanju městna Serbskeho superintendenta jednac. W tutej nowej cyrkwi njeje situacija Serbow jednora.

Biskop Jochen Bohl (přědku) a Serbski superintendent Jan Malink Foto: J. Maćij

W hornjołužiskich wosadach wužiwa so w cyrkwinskim žiwjenju hornjoserbsčina, w delnjołužiskich wosadach wotměwaja so delnjoserbske kemše. Nastupajo přichodne předewzaća wupraji Arnd Zoba próstwu, tež w Bukecach přewjesć wosadne popoždnja. Nabožny tydžeń za džěćići přewjedže so 2006 we Wukrančicach. Superintendent přědpožili wosadnemu zwjazkej hospodarski plan za přichodne léto. Wón je wurunany, to rěka, financowanje přez krajnu cyrkej je zawěšćene. Na kóncu přěnjeho džěla so rozprawa a hospodarski plan jednohłósne schwalištej.

Na wopyće: krajny biskop pola Serbow

W tydženju wot 21. do 27. nazymnika přebywaše krajny biskop Ewangelsko-lutherskeje krajneje cyrkwe Sakskeje Jochen Bohl na wizitaciji w Budyskej eforiji. Termin zwjazkoweje zhromadźizny bě so tak postajil, zo móžeše biskop při tutej skladnosći swoje přeće zwoprawdźić a ewangelskich Serbow wopytać. Hodžinu měješe za to chwile. Po witanju přez superintendenta Malinka so přitomni předstajichu. Z biskopom běchu přišli nam wšěm znaty wyši krajnocyrkwinski rada Harald Bretschneider, Budyski superintendent Reinhard Pappai a komisariski cyrkwinski hamtski rada Olaf Nilsson, naslědnik z nami zwjazaneho Thomasa Schlichtinga, kiž je nowe městno w Lipsku nastupil.

Na spočatku předstajichu tři člonoj předsydstwa Serbskeho wosadneho zwjazka situaciju Serbow. Městopředsyda dr. Gerhard Herrmann poda jadriwy dohled →

⇒ do stawizniskeho wuwica Serbow, Měrcin Wirth rozjasni biskopej situaciju dwurěčnych wosadow a skedźbni tež na wosady w pruskej Hornjej Łužicy a Marka Maćijowa porěča wo wuwicu serbskeho pisowstwa, kotrehož wuchadźišćo bě reformacija. Biskop podzakowa so za informacije a wuzběhny wolu Serbow, wo swoje byće wojować. Jeho zajimowachu tajke prašenja kaž: Kak wuskutkuje so džen a mjenje porodow abo wotchad młodych ludźi z Łužicy? Što měnja Serbja k debaće wo patriotizmje w Němskej? W rozmołwje předstaji jemu Jan Bart WITAJ-iniciatiwu, Kurt Latka rysowaše asimilaciju w ródnych Přiwicach a Handrij Wirth wupraji so wo namjetach za serbske paragrafy w nowej cyrkwinskej wustawje. Z němskej debatu wo patriotizmje nimaja Serbja

žane problemy, jeli so při tym druhe narodnosće respektuja, přetož prašenje identity je drje za kóždy lud wažne. Farar dr. Buliš skedźbni na to, zo rady serbske cyrkwinske žiwjenje podpěruje, hačrunjež sam w žanej dwurěčnej wosadze njeskutkuje. Njeje to za jeho hobby, ale trěbne dušepastyrské dźěło, kotrež w jeho wosadze stajnje zrozumjenje njenańdže. Tu by sej tež raz pozbudźowace słowo krajnej cyrkwy přať.

Na kóncu so biskop Jochen Bohl dżakowaše: „Cyty tydzień sym w Budyskej eforiji po puću był a wjele rozmołwow wjedł. Tute wosobinske rozmołwy su mi wažne. Pola was sym wjele noweho zhonił. Chcu wam wobkrućić, zo je kruta wola krajnej cyrkwy, z wami zwjazani wostać.“

Marka Maćijowa

Ze zhromadnym serbskim kěrlušom zakónići so wopyt biskopa Bohla a jeho přewodnistwa na zhromadźiznje wosadneho zwjazka. Wotprawa: Budyski superintendent Reinhard Pappai, sakski biskop Jochen Bohl, Serbski superintendent Jan Malink a wyši krajnocyrkwinski rada Harald Bretschneider.

Fota: M. Bulank

„Spóznaće z wěry“

Pod titulom „Cognitio ex fide“ (serbsce „Spóznaće z wěry“) wuda předsydstwo Ewangelskeho šulskeho towarstwa we wokrjesu Budyšin z. t. njedawno zběrník z teologiskimi přinoškami. Zestajany bu tutón spis składnostnje přenjeje wizitacije biskopa Jochena Bohla w Budyskej eforiji lóni kónc nowembra, přepodaty bu biskop wot wudawaćelow při jeho wopyće w ewangelskimaj šulomaj w Husce. Cyłkownje ma wobjim 76 stron a je so jenož w někotrych eksemplarach jako kniha wjazat. Redakciju měješe farar dr. Jens Buliš.

Zběrník zestaja so z džesać přinoškow, spisanych wot štyrjoch duchownych, kotřiž přisłušeja wšitcy pak předsydstwu pak přiřadže ewangelskeho šulskeho towarstwa w Budyskim wokrjesu. Su to Jens Buliš ze Smělnje, Gerd Frey z Huski, Andreas Kecke z Rakec a Jan Malink z Budyšina. Po wobsahu su nastawki rozrjado-

wane do štyrjoch wobłukow: Sorabica, Historica, Scholaria a Dogmatica. Z třomi přinoškami we wobłuku sorabikow su serbske temy poměrnje šěroko zastupjene. Sup. Malink pisa wo fararju Imišu a załoženju nutrkowneho misionstwa w Sakskej, dr. Buliš wozjewi swoje rozpominanje wo Arnošće Muce, kotrež bě přednješ na zarjadowanju Maćicy Serbskeje w juniju 2004 w cyrkwi w Hornim Wujězdze, a předstaji džensa pozabytu serbsku fararsku dynastiju Radcec swójby ze Zemic. Dalše sydom přinoškow tuteho zběrnika zaběraja so hłownje z aktualnymi šulskimi a teologiskimi prašenjemi.

Biskop Bohl bě překwapjeny přez njewšedny dar, je jón z džakom přiwzał a přilubił, zo budže so, ručež jemu to čas dowoli, ze zajimom do jeho zanurić. Kniha njeje zjawnje na předań, zajimcy móžeja so jenož pola awtorow naprašować. **T.M.**

Připadne přispomnjenja

*Někotre mysle při čitanju
zašeho wudaća Pomhaj Bóh*

Sym hižo 17 lět abonent Pomhaj Bóh. Najebać teho nječitam, ze wšelkich přičin, kóžde čisło. Džensa pak, na druhim adwenće, sym sej wzał k temu chwile. Chcu na tutym městnje přispomniń něšto mysličkow k někotrym artiklam.

Handrij Wirth pisa na stronje 4, zo přewjedže so w léće 2006 winowatostny seminar wěry za sobudželaćerjow diakonije, kiž njepristušeja cyrkwi, zo bychu zrozumili duchowne zakłady diakonije. Na jedyn bok njewěrju do toho, zo přistupi čłowjek jedneho seminara dla cyrkwi. To móže so jenož stać na seminarach sektow. Na druhu bok so jara přez to džiwam, zo je seminar trěbny. Kóžda firma da svojim nowym sobudželaćerjam wědžeć, kajki duch tam knježi a čehodla. Po zdaću su to w Budyskej diakoniji skomdžili.

W druhim přinošku cituje Handrij Wirth biskopa Jochena Bohla, kiž je na krajnej synodze prajiť, zo słyši w politiskim a towaršnostnym wobłuku husto žadanje, zo dyrbi cyrkej čłowjekam prajić, kak maja žiwi być. Móžno, zo to pola Saksow tak je, hačrunjež přistuša jenož 15% cyrkwi. Mi so zda, tajcy ludžo njechadza samostatnje myslić, njesu kmari k temu abo su za to přelěni. Sym z člonom rozmołwneho kruha wosady Lutol. A tam nihtó njewočakuje, zo cyrkej wšo wě. Wočakuje so pak, zo pokazuje tež zwonka cyrkwinych murjow swoje křesćansko-čłowjeske wobličo, potajkim zo kaž w socialistiskim času tež džensa praji, što wočakuje wot wjednistwow stata a firmow. Móžemy so mylić, ale nam so zda, zo je tajke mjelčenje hłowna přičina, zo džen a wjac ludźi njewě, k čemu tu cyrkej je. Tež w Choćebuzu su jenož 20% wobydlerjow křesćenjo.

Jara witam praktikum Jörga Briesowskeho při Serbskej superintendenturje. Moja nadžija pak, zo budže z teho snadź nowa serbska fara, njeje tak wulka kaž pola Měrcina Wirtha. Wosobinska přičina je, zo prócowaše so w lětomaj 2002/03 superintendent Malink wjac hač sydom měsacow wo to, zo bychu mje přistajili jako katecheta ewangelskich Serbow. Cyrkej to po słowach podpěrowaše, ale po skutkach so wěć dlješe. Na kóncu sym so ja rozsudził – za žiwjenje jako swobodny předewzaćel-wumělc. Přisłowo praji: „Pomhaj sebi samemu, potom pomha ći Bóh.“

Bernd Pittkunings, Dešno

Braška Richard Hajna-Splóšćanski

Richard Hajna narodži so 18. septembra 1897 w serbskej wjesce pod Cornobohom. Tu w Splósku měješe swójba Hajnec mału žiwnosć a ta sta so z jeho domiznu na čas žiwjenja. Wón wopyta wjesnu šulu w Rachlowje a pomhaše staršim džětać na žiwnosći. Tam sej přiswoji znajomosće w ratarstwjce a zahrodkarstwjce. Ze štyrnaće lětami chodžeše na pačerje do Budestec, zo by so tu konfirměrować dał. (Z nim chodžeše moja luba mać na samsne pačerje a mi před lětami młodźenca Richarda Hajnu takle zwobrazni: „Richard běše małki, wjesoty a překlepany kadla a měješe wěsty dar, wulke rěče dźeržeć.“) Po konfirmaciji džětaše dale na žiwnosći a ju pozdžišo tež přewza.

Bórže poča ze swojim bratrom za žonu pytać. Tutu namaka sej w Běłym Chołmcu, a jeje sotru sej wuhlada bratr. Tak měještaj wobaj bratraj serbskej njewjesće a pozdžišo žonje. (Zajimawe je, zo sej po přenjeje swětowej wójnje młodźency z hornich wjeskow husto holcy z hole za žonu pytachu. W našich Krakecach znaju šěsć tajkich mandźelstwow. Snadž je to sobu wuskutk rozšěrjenja kolesowanja?) Jeho mandźelstwo bu žohnowane z třomi hólcami, kiž rěkachu Jan, Jurij a Pawoł. Wot lěta 1920 skutkowaše jako braška a měješe nětk powołanje, za kotrymž so wjele žadaše w serbskich kónčinach.

Z brašćenjom Richarda nasta nowe połoženje na žiwnosći w Splósku. Nan bě wjele po puću a tak mějachu mać a hólcy dosć džěta na šiji. Rola dyrbeješe so wobdžětać, skót wobstarać a zahrodka hladac. Namrěty domać z wudypanym napisom „18 MH 67“ nad chěžnymi durjemi měješe so zdźeržeć. Dosć nadawkow za zbytnu swójbu.

*

Nan so nimo swojeho zastojnstwa jako braška zaběraše z předawanjom wšelakich tworow, tak mjenowanych kolonial-

nych tworow, na wjeskach, kotraž rozwožowaše z wozyčkom a pozdžišo z awtom typu „Goliath“. W zymje džětaše chošća a tute sobu předawaše. Wěm so dopomnić, zo bě to přec wulka wěc we wjesce, hdyž rěkaše: „Braška je z chošćemi přijět.“ Chošćow so na burskich statokach wjele trjebaše – a to wosebje potom te wotmjećene za palenje kuzłarnčow. Wjesne džěci tute cyłe lěto hromadžachu a na to hladachu, zo maćerje dosć chošćow nakupowachu.

Z awtom pozdžišo braškowa žona Hana husto sobu přijědže a so wo wuwikowane fenki staraše, zo njebychu po puću w někajkej bjesadže zahynili. Wona wědžeše, zo muž při wšej pilnosći rady při škleńcy swětneho ze znatymi bjesadowaše – a znatych měješe njesměrnje wjele.

*

Hajna bě předsyda towarstwa Sołobik w Sowrjecach a přednošowaše w dalšich serbskich kruhach. Wón bě z čětom a dušu Serb. Tak tež 8. meje 1945 witaše přichadźacych wojakow pólskeje diwizije w Splósku ze serbskimi słowami a wupraji, zo su tu w serbskich abo słowjanskich kónčinach Němskeje. Wón přewza předsydstwo we wukazanym wuběrku za přewjedženje rólneje reformy w Splósku. Wobdžěleše so na rozdžělenju ratarskeje pódy a běše předsyda Domowinskeje skupiny. Džětaše za zdźerženje serbskeje kultury a rěče z tym, zo wšudže serbsčinu wužiwaše a so jako Serb wuznawaše.

*

Jako braška wobstara hłownje serbske kwasy w Hornjej Łužicy. Jeho nadawk bě, hosći wosobinsce přeprosyć, kwasy přihotować a kwasny čah wot domu njewjesty do cyrkwy a zaso wróćo přewodžeć. Před domom njewjesty měješe narěč z přeprosenjom na kwasnu hosćinu. Po tym wotpožiji swoju braškwu drastu a pomhaše w bėtej fali poslužowac kwasnych hosći. Při tym wšěm měješe hosći tež zabawjeć.

Posledni serbski a drje zdobom scyła posledni kwas, kiž nawjedowaše braška Hajna, bě Lowkec-Fryčec kwas 24. februara 1952 w Krakecach. Na wobrazu widźimy brašku (kiž ma někajkeho zranjenja dla zawobalene lěwe woko) z kwasarjemi ducy wot wěrowanja w Poršiskej cyrkwi.

Tajki kwas jeho wupjelnji někak dvě njedželi z přeprašenjom hosći, z kwasom samym (někak tři dny) a z wuklinčenjom kwasu. Přeprašenja wón hosćom rozwozy zwoblěkany jako braška z kolesom na wjeskach a tež w městach. Je był to njewšedny napohlad, wosebje w městach: braška w swojej drasće, teptajo na kolesu.

Jeho drasta bě w cyłku čorna. Na hłowje měješe čorny třiróžkaty klobuk, bě to wosebity wudžětk z filca. Tež suknya bě čorna, na jeje lěwym boku běše přišita židžana sekla w serbskich barbach. W ruce měješe dołhi, ze židžanymi seklemi wudebjeny kij. Tajka drasta wuzběhowaše brašku mjez wšěmi hosćimi a přihladowarjemi.

*

Běch z mandźelskej přeprašeny na kwas jeho syna Jana dnja 4. junija 1950. Tón sebi za žonu wza wujowku (kuzinu) mojeje mandźelskeje. Kwas wotmě so w Delanach w staršiskim domje njewjesty. Po dóstaću přeprašenja dojdžechmój sej ze žonu jednu njedželu z kolesomaj do Splóska. Tu pak bě jenož mać doma a naju wutrobnje powita. Na naju pódłanske prašenje: „Hdže da je waš nan?“ wona smějo rjekny: „Tón je tam w tej kemši, hdžež maja spěwarske wuška.“ Nětk bě namaj jasne, hdže nan sedži.

Kwas samón bě jedyn z tych, na kotryž ze žonu rad spominamój. Bě to prawy wjesny a wjesoty podawk. Braška přiběža ze swojimi třomi hólcami wot Splóska do Delan z hry dele. Jan hraješe na harmonice a →

Hajnec hólcy Jan, Pawoł a Jurij na kwasu Jana 4. junija 1950

Fota: prywatne

⇒ tamni k tomu spěwachu. Hdyž běchu před dom njewjesty dóšli, braška wšitkich witaše, prošeše wo wjesotu zabawu a přeješe wšěm po wopyće cyrkwy wšo dobre za dušu a brjuch. Po wěrowanju a nawróće do domu njewjesty wón mje prošeše, zo bych so z mandželskej k njemu přisýdnył. Snadž bě jemu znate, zo mam přinardženy humor w sebi. Tak nasta žiwa a wjesota bjesada a wjele so spěwaše. Z časom so wuwi prawje wulki serbsko-němski špos.

Tutón dzeń bě njesměrnje hrozna horcota a tak bě we wječornych a tež nócnych hodžinach najkmańšo, tak zo so nikomu njechaše do loža hić. Při schadženju slónca wzachmy sej wšitcy někajki přikryw a cyła wjesota bobrija čehnješe na zahrodu, zo bychy so tam lehnyć a so wuspac móhli. Sym był na wjele kwasow prošeny, ale na zahrodze spać sym jenož w Delanach dožiwił.

*

Braška Hajna wobstara w lětach wot 1920 hač do něhdže 1952 někak 650 kwasnych hosćin. Posledni serbski a najskerje scyła posledni wot njeho nawjedowany kwas bě Lowkec-Fryčec kwas w Krakcach z wěrowanjom w Poršiskej cyrkwi. Najwjace měješe serbske kwasy, a to ewangelske, ale tež sydom katolskich bě mjez nimi. Zwjetša swjećachu so na wjeskach, ale tež w městach, haj samo w Drježdžanach.

Braška Hajna-Splóšćanski bě daloko a šěroko znaty a wityny čłowjek. Hdžež wón běše, tam knježeše wjeselo a wjele so spěwaše. Nochcu zabyć jeho wustajic jako horliwego Serba a wojowarja za serbskosć. Sława měta so wuprajic za jeho čas žiwjenja trajace serbske prócowanja.

Wón zemrě dnja 11. junija 1961 a jeho žona jeho přežiwi wo 24 lět.

Jurij Budar-Krakečanski

Braška Richard Hajna a Jurij Budar-Krakečanski na kwasu w Delanach 1950

„Huznaše, humožnik a hucabnik“

Ceptarka Antje Kellowa ze Strjažowa jo pisała tenraz protokol zgromažiny, slězy předsedař towaristwa farař Helmut Hupac pší swojej rozpšawje Foto: S. Malk

Na swoju lětosnu głownu zgromažinu su se zmakali člonki cerkwinego serbskego towaristwa na 10. decembra w ewangelskem centrumje w měsće. Tši swěcki su swěšili na adwentskich wěnkach na rědnje pšigotowanych blidach. Teke někotare gosći su na zmakeanje pšichwatali, kotarež jo předsedař farař Helmut Hupac wuwitał.

Dešański farař Hans-Christoph Schütt jo bilancu šěgnuł wo swojom žěle. W rozgronje jo pon šło wo wšake wěcy, mjazy drugim teke wo zwisk z gornoserbskimi kšesćijanami, wo finance a serbske nam-

še, wo pomniki a knihy. Towaristwo co se wotworiš teke za serbskich wuknikow na šulach a wot WITAJ-projektow.

Njespokojne su člonki zgonili wot předsedařa, až njedajo hyšći žeden konkretny termin za wuchadanje nowych kjarlišowych knihłow. A nakładnistwo w Budyšynje snaž njebužo se mješ po wobzamknejnju głowneje zgromažiny towaristwa w slědnem lěše, žož su člonki wobzamknuli, w kakem pismje deje se cerkwine knihy w pšichože šiščas. Za kšesćijańske serbske luže na jsach w Dolnej Łužycy ma pismo Swětego pisma tradiciju a nic, což člonki rěčneje komisije wobzamknu. Božko njesu se w NDRskem casu take cerkwine knihy šišćali w serbskem nakładnistwje. Tak poglědnju luže lubjej rad do starych knihłow ako wot farařa Tešnarja. Cerkwine towaristwo ma tšach, až kšesćijane kjarlišowe knihy njepšiwzeju a njekupuju, gaž njesu šišćane w jich nawucnem pismje, až: „Jezus jo naš hucabnik. Jezus jo naš humožnik. Huznaše do Boga.“ Jo to teke zawina, až luže na jsach njelazuju serbske casniki a knihy, a to južo lěta dlujko.

Towaristwo pyta pšecej hyšći člonkow a sponsorow. Borkojski Uwe Gutšmidt, ceptař w Tšupcu, kotaryž jo ako gosć podla był, jo wordował nowy člonk towaristwa. Dvě tšešinje jogo wuknikow ga pšizo z kšesćijańskego doma.

Siegfried Malk ze Smogorjowa,
člonk towaristwa

„Kak powitam ja tebje ...“

Na přenjej adwentnej njedželi zetkachu so zaso serbscy wosadni k serbskemu po połdnju na Slepjanskej farje. Přeni sněh bě so našoł, tak zo myslachmy sej, zo přińdže mało wopytowarjow. Wulke bě překwapjenje, zo běchu mjez tymi 26 žonami a mužemi nowi, kotřiž běchu přeni raz přichwatali. To pak nic jenož dla Slepjanskeho džěćetka, kotrež bu dopo dnja na kemšach wužohnowane a nětko swoju přenju službu nastupi. Do toho předowaše Serbski superintendent Jan Malink w krótkej nutrnosci wo teksće swjateho Mateja wo witanju našeho Zbóžnika do Jerusalema. Kak bychmy so džensa zadžerželi? Bychmy za nowowuzwolenu kanclerku abo za sakskeho ministerskeho prezidenta našu drastu na dróhu kładli, zo njebyštej so jeju noze na kamušku zraniłoj? A bychmy při wšej reklamje scyła pytnyli, zo naš Zbóžnik do našeje srjedžizny stupi?

Kěrluš „Kožde lěto sćelo“ bě signal za přichad džěćetka. Po kofejpicu, tykanču a wosušku čitaše so z powědančka Oty Wićaza. Tak Slepjenjo zhonichu, zo

bě tehdy tež w druhich ewangelskich wosadach Bože džěćo po puću. Hdyž spěwachu so dalše hodowne spěwy, kiž su jenož wokoło Slephego znate, nasta namjet, zo bychy so tež spěwy a noty tuteho regiona do nowych hornoserbskich spěwarskich přiřwzali. W přitomnosti wosadneho farařa namjetowaše so na kóncu, zo bychy so serbscy wosadni w přichodže husćišo zetkali. Wo tym so potom w měrcu dale diskutuje.

Manfred Hermaš

Kožde lěto sćelo

Melodija: Alle Jahre wieder

*Kožde lěto sćelo
džěćetko Bog k nam
na zemju how doloj
k swojim džěćetkam.*

*Z žognowanjom chójdzí
do wšyckich domow tu
a nas swěrnje wóždi
wšyckich za ruku.*

Slěpjański: Lenka Nowakowa

Powěšće

Choćebuz. W Serbskim muzeju w Choćebuzu wotewrě so pjatk do 1. adwenta wosebita wustajeńca pod titulom „Sfalšowane słowjańske pšibogi – Gefälschte Wendengötter“. Pokazuja so postawy, kiž zhotowichu we wšelakich lětstotkach wušikni rjemjeslnicy, wudawajo je jako přibohi starych Słowjanow. Předewšěm w Mecklenburgskej so w zašlych lětstotkach tajke falšowane postawy po stach „namakachu“ a mjez zajimcami za starožitnosće wikowachu. Přehladka je hišće hač do 26. februara widžeć.

Sfalšowanej postawje słowjańskeju přibohow Swantawita a Triglawa, kiž stej tu chwilu hromadže z dalšimi eksponatami we wosebitej wustajeńcy w Choćebuzu widžeć Foće: Serbski muzej, Choćebuz

Choćebuz. Ze swjatočnej Božej službu woswjećichu přenju adwentnu njeźelu, 27. nowembra, zakónčenje wobnowjenja tudyšeje Serbskeje cyrkwy. Předowanje měješe generalna superintendentka Heilgard Asmus. Jako dopomnjeće na něhdyše serbske postajenje cyrkwy přednese so jedne z bibliskich čitanjow w serbskej rěči. Restawraciske dźěla na cyrkwi podpěrała je na doporučenje Maćicy Serbskeje tež Załožba za serbski lud. Wona zaplaći wulki dźěl trěbných pjenjow za ponowjenje bibliskich hronow, kiž su w delnjoserbskej rěči na łubinych wobloženjach napisane. W cyrkwi je so hač do nacionalsocialistiskeho časa serbsce předowało, wot lěta 1989 swjeća so tu kóždy lěto hodowne kemše w serbskej rěči.

Pomhaj Bóh časopis ewangelskich Serbow

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Priwatny puć/Privateweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen

Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišć: Čišćernja DELANY tzwr w Njeswačidle
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.

Ochronow. 47. darowana akcija pomocneho skutka „Chlěb za swět“ zahaji so přenjeho adwenta ze swjedženskim kemšemi w Ochranowje. Boža služba swjećeše so w modlerni bratrowskeje wosady a wusylaše so přez telewizijny sćelak ARD po cyłej Němskej.

Worcyn. Sobotu do třećeho adwenta wuhotowa Bukečanski cyrkwinski chór hodowny koncert we Worcynskim hrodže. Kaž hižo na přenim tajkim koncerće w lěće 2004 zanjese chór tež nětko někotre serbske adwentne a hodowne spěwy. Bukečanscy dujerjo a někotři instrumentalisća program wobohačichu. Mjez něhdže 70 wopytowarjemi koncerta bě tež wobsedžer Worcynskeho hrodu hrabja von Solms, kotryž publikum serbsce powita a so na koncu tež serbsce za radženy koncert podžakowa.

Plusnikecy. Na adwentnym popołdnu za tudyšich wosadnych, kiž wotmě so pod nawodom wosadneho fararja Winfrieda Noacka 13. decembra w Šoćic korčmje w Plusnikecach, slyšachu zhromadźeni wo zajimawym wotrězku serbskich stawiznow. Trudla Malinkowa předstaji dóńt serbskich wupućowarjow 19. lětstotka a čitaše wujimki ze swojeje knihi „Ufer der Hoffnung“. Někotři z 15 zhromadźených Plusnikečanow sej knihu tež kupichu.

Budyšin. Na 350 připosłucharjow dožiwi sobotu do štwórtého adwenta w poľnje wobsadźenej Michałskej cyrkwi adwentny koncert chóra Serbskeho gymnazija. Nimo chóra wustupi jako solistka spěwarka Tanja Donatec, cyłkowny nawod měješe kantor Friedemann Böhme. Mjez hudźbnymi poskitakami přednje se sup. Jan Malink w serbskej a němskej rěči duchowne słowa k adwentje.

Dary

W nowembru je so dariło za Serbske ewangelske towarstwo 100 eurow a za Pomhaj Boh 200 eurow, 30 eurow a 20 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 60 lětami, 28. januara 1946, zemřě na wuměnknu w Budyšinje serbski wyši farar **Gustaw Zarjenk**. Narodžił bě so wón 1871 jako syn kantora w Załomju. Wotrostł je w Hrodzišću, hdžež bě nan potom dolhe lěta z kantorom. Gymnazij wopyta w Budyšinje, teologiju studowaše w Lipsku. Po něšto času jako pomocny farar w Bukecach a Łupoji a jako druhi farar Michałskeje wosady w Budyšinje bě nimale štyri lětdžesatki z duchownym nowozaloženeje Chwačanskeje wosady. 16. oktobra 1899 bě jeho zapokazanje a zdobom poswjećenje nowonatwarjeneje cyrkwy w Chwačicach. Gustaw Zarjenk skutkowaše w přenich lětdžesatkach bole začichim, hakle na kóncu swojeho zastojnskeho časa přewza šěršu zamołwitosć. Z 1. aprylom 1929 bu jako naslědnik fararja Domaški-Budestečanskeho za serbskeho wyšeho fararja powołany. Z tym bě zamołwity za wšě serbske

cyrkwinske naležnosće w sakskich ewangelskich wosadach, a to we wšitkich třoch dwurěčnych eforijach – Budyskej, Lubijskej a Kamjenskej. W Budyskej eforiji bě zdobom zastupjer němskeho superintendenta. Jako serbski wyši farar měješe Gustaw Zarjenk tež na starosci nawodnistwo serbskeje předarskeje konferency, serbskeho předarskeho seminara, serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa, serbskich kemšow w Drježdžanach, wudaća serbskich spěwarskich 1931 ... 1936 poda so na wuměnk a přesydlil so z mandželskej do Budyšina do bydlenja na Mättigowej č. 45. We wulkej nuzy přenjeje zymy po wójnje so žiwjenje bjezdžetneju stareju mandželskeju tragisce skónči: Cyle wostabjena zemřě mandželska 69lětna w nowembru 1945, wón je dwaj měsacaj pozdžišo w starobje 74 lět „w chudobje a samoće z hlodom a zymu zahynyl“ (po słowach Gerharda Wirtha). Pochowanaj staj na Budyskim Tuchorju, row je dawno zrunany.

Přeprašujemy

- 08.01. 1. njeźela po Třoch kralach**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za dźeći (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 15.01. 2. njeźela po Třoch kralach**
08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. Malink)
- 22.01. 3. njeźela po Třoch kralach**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 31.01. wutora**
19.30 bibliski kruh w Budyšinje na Michalskej farje
- 05.02. poslednja njeźela po Třoch kralach**
10.00 kemše w Budyšinje na Michałskej farje z kemšemi za dźeći (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)